

Totalna parenteralna ishrana u jedinici intenzivnog lečenja

Lidija Ignjatović

Opšta bolnica Kruševac

Apstrakt

Uvod: Nutritivna potpora je invanzivna medicinska procedura koja podrazumeva unošenje hranljivih materija u organizam artefijalnim putem, zaobilazeći prirodan put i postavljanjem nazogastričnih sondi (enteralna ishrana) ili venskih katetera (parenteralna ili totalna parenteralna ishrana). Parenteralna ishrana, totalna parenteralna ishrana i intravenska ishrana predstavljaju termine koji se koriste da označe metode koje omogućavaju intravensku ishranu. Parenteralna ishrana je u svom početku zamišljena da bude spas od gladovanja i namenjena je, uglavnom, za pacijente sa gastrointestinalnim poremećajima. Parenteralna ishrana je tehnički krenula sa primenom tek prošlog veka, 1948. godine, kada je čuveni Stenli Dadrik, otac parenteralne ishrane, lečio štenca bigla na ovaj način. Nakon toga je 1950. godine objavljena studija sa već nekoliko pacijenata, ali širu kliničku primenu parenteralna ishrana ima od 1970. godine prošlog veka. U jedinicama intenzivnog lečenja (JIL) postoji potreba za pravilnom ishranom, a upravo je pravilna ishrana i adekvatna apsorpcija nutritivnih sastojaka iz crevnog lumena preduslov za održavanje telesnog integriteta organizma. Vrlo često kod bolesnika u JIL-a postoji potreba za uvođenjem parenteralne ishrane koja može biti parcijalna i totalna parenteralna ishrana. Parenteralnom ishranom organizam se obezbeđuje vodom, energetskim supstratima, aminokiselinama i drugim hranljivim supstancama, perifernim venskim putem ili centralnim, kada se plasira centralni venski kateter. Pre uvođenja totalne parenteralne ishrane, radi se procena stanja bolesnika koja uključuje procenu stanja uhranjenosti i procenu nutritivnog statusa bolesnika. Rastvori namenjeni parenteralnoj ishrani predstavljaju mešavinu glukoze, aminokiselina i masti u odgovarajućem volumenu, uz dodatak elektrolita, vitamina i oligoelemenata. Danas su često u primeni mešavine rastvora, *all in one bag*, koje mogu nadoknaditi sve osnovne nutritivne potrebe organizma pacijenta u JIL-a.

Cilj rada: Ukazati na veliku važnost primene totalne parenteralne ishrane u JIL-a kod kritično obolelih i operisanih

pacijenata. Utvrditi potencijalne probleme pri primeni totalne parenteralne ishrane (TPI), putem centralnog venskog katetera, primeniti mere za njihovo sprečavanje i ukoliko se potencijalni problemi pojave, utvrditi uzrok i zbrinuti ih.

Metodologija: Istraživanje je sprovedeno u Opštoj bolnici Kruševac, služba Hirurgije JIL-a. U istraživačkom radu korišćena je medicinska dokumentacija i sprovedeno je sistemsko praćenje u aktivnoj zdravstvenoj nezi pacijenata kod primene totalne parenteralne ishrane u periodu od 01. 01. 2025. do 01. 03. 2025. praćeno je 19 pacijenata, gde je sagledana važnost primene parenteralne ishrane kod kritično obolelih i operisanih pacijenata, utvrđeni su potencijalni problemi, primenjene su mere za njihovo sprečavanje i zbrinjavanje pacijenata.

Rezultati: Totalna parenteralna ishrana (TPI) uspešno je primenjena i aplikovana kod kritično obolelih i operisanih pacijenata koji su učestvovali u istraživanju. U kratkom vremenskom periodu, usled sprovođenja adekvatne zdravstvene nege celog stručnog tima, postignuti su pozitivni rezultati, a nastanak mogućih komplikacija i problema sveden je na minimum. Skraćen je boravak hospitalizacije u JIL-a u proseku 2 dana.

Zaključak: S obzirom na težinu bolesti pacijenata u JIL-a i njihovo opšte stanje, kao i na radikalnost operativnog zahvata primenom totalne parenteralne ishrane (TPI), koji sa sobom nosi moguće brojne komplikacije, ipak se može reći da doprinosi izlečenju mnogih bolesnika. Zbog mogućih komplikacija važno je da u pripremi i postavljanju indikacija za TPI učestvuje celi stručni tim, koji se sastoji od lekara, dijetetičara, farmaceuta i medicinske sestre-tehničara koja obavlja dužnost koordinatora tima. Samo dobro poznavanje svih oblika kliničke nutricije omogućava adekvatan i pravilan izbor za pacijenta. Cilj ovog rada bio je i da približimo naša iskustva drugima i tako unapredimo i primenimo znanje u svakodnevnom radu.